

професійної компетентності фахівців, 16 грудня 2021 року. Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, А. Janowski, Ф. І. Полянський, Г. І. Герасимчук, Н. Б. Стрийвус. Тернопіль: ТОКППО, 2021. 437 с. С. 363–368.

7. Стрельніков В. Ю. Методологічні підходи і принципи розвитку педагогічної майстерності викладача у проектуванні дидактичної системи. *Сучасні освітні технології у вищій школі* : Матеріали міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 1–2 листоп. 2007 р.) : тези доповідей : У 2 ч. Ч. 2 / відп. ред. А.А.Мазаракі. К. : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2007. 259 с. С. 233–235.

8. Стрельніков В. Ю. Основні категорії і поняття інноваційних технологій навчання. *Сучасна середня освіта : інновації, методологія, теорія, практика* : тези доповідей на міжрегіональній науково-практичній конф., 7 жовт. 2014 р. / за заг. ред. І. М. Бобер. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2014. С. 297–300.

9. Стрельніков В. Ю. Педагогічні основи забезпечення особистісного і професійного розвитку студентів засобами інноваційних технологій навчання. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2002. Кн.1. 295 с.

10. Стрельніков В.Ю. Проектування професійно-орієнтованої дидактичної системи підготовки бакалаврів економіки: монографія. Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2006. 335 с.

11. Стрельніков В. Ю. Теоретико-методологічні основи формування духовної культури майбутнього вчителя. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки* : зб. наук. пр. Бердянськ : БДПУ, 2016. Вип. 2. С. 38–43. URL : <https://pedagogy.bdpu.org/wp-content/uploads/2017/04/10.pdf>

12. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 7-е вид., переробл. і допов. К. : Знання, 2011. 310 с.

13. Lebedyk L. V. 1.15. Structural components and functions of projecting activity of future high school teachers. *Theory and Practice of Future Teacher's Training for Work in New Ukrainian School: monograph* / Edit. I. F. Prokopenko, I. M. Trubavina. Prague, OKTAN PRINT s.r.o., 2020. P. 155–162. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8840>

14. Svitlana O. Shara, Larisa I. Vorona, Iryna O. Kalinichenko, Lesia V. Lebedyk and Larisa M. Olifira. The formation of the humanistic position of the student in the educational process. *Journal of Intellectual Disability. Diagnosis and Treatment*, Volume 8. № 3. 2020. pp. 472-484.

15. V.Yu. Strelnikov, L.V. Lebedyk, T.V. Hura, S.I. Sysoieva, S.V. Stankevych, E.V. Shapovalova, O.Ye. Avilova. Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 11 (2). С. 349–351. URL : <https://www.ujecology.com/articles/leadership-and-social-work-in-the-environmental-management-system.pdf>

УДК 378.37.001

Лозицька Марина Олександрівна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 231
«Соціальна робота» Полтавського

національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка, м. Полтава;
Лебедик Леся Вікторівна,
доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спеціальної освіти і
соціальної роботи Полтавського
національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка, м. Полтава

КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Контроль навчальної діяльності у дистанційному навчанні є однією з найбільш складних методичних проблем. Сама форма дистанційного навчання значно ускладнює повноцінний контроль знань через віддаленість викладача і студента у просторі, і навіть у часі. Порівняно з очною формою навчання, дистанційна передбачає створення умов для активної пізнавальної діяльності студентів, формування навичок самостійної побудови системи знань. Студент має не тільки вчитися, але і управляти своїм навчальним процесом, тобто планувати, організовувати, контролювати навчальний процес і оцінювати результати свого навчання. Тому первинною формою контролю є самоконтроль, який обов'язково забезпечується дистанційним курсом.

При проєктуванні дистанційного курсу викладачу потрібно врахувати індивідуальний підхід, тобто диференціювати процес навчання шляхом розробки покрокових, багаторівневих завдань, що ведуть студентів до пошуку готових рішень і відповідей. Після кожного завдання повинні бути питання для самоконтролю з діагностикою помилок та зворотнім зв'язком.

Крім цього, необхідно задіяти всі засоби управління навчальною діяльністю студента, такі як: мотивація, концентрація, організація.

Вирішальний вплив на формування позитивного ставлення до навчання у студента (мотивацію), надає програма з ефективними навчальними моментами: можливість самому обирати темп навчання; ненав'язливий спосіб надання допомоги; використання ігрових ситуацій, web-квестів, демонстраційних

моделей для імітування процесів та явищ; необмежені способи представлення ілюстративного матеріалу; проведення лабораторних робіт, експериментів та дослідів в умовах віртуальної реальності; наявність завдань дослідницького характеру; можливість бачити ріст рівня своїх знань.

Ефективність процесу дистанційного навчання значною мірою залежить від періодичності, оперативності і якості заходів щодо поточного контролю знань. Поточний контроль здійснюється дистанційно безпосередньо викладачем в асинхронному режимі у вигляді тестів, письмових звітів, а в синхронному режимі за допомогою відео і телеконференцій.

Тестовий контроль знань найчастіше використовують після завершення вивчення чергового розділу програми для поточного, рубіжного та підсумкового контролю. Тестування є однією з найбільш технологічних форм проведення автоматизованого контролю, який дозволяє швидко та об'єктивно оцінити знання студента [4]. Важливими вимогами до тестів є їх валідність, надійність та ефективність результатів. Саме цими критеріями користуються при розробці програм для тестування.

Переваги використання тестів перед іншими засобами контролю: висока технологічність; можливість одночасної перевірки знань у великої кількості студентів; об'єктивність контролю; доступність результатів тестування відразу після його завершення; можливість застосування тестів в усіх видах контролю, у тому числі і для самоконтролю студентів та оцінювання ефективності функціонування освітнього середовища в цілому; зменшення шансів користування додатковими матеріалами, завдяки обмеженню часу на відповідь та випадковому вибору питань і варіантів відповідей.

Процедура тестування в системі MOODLE має такі особливості: список запитань тесту можна видавати повністю, з наданням студенту можливості повернення до попередніх питань і виправлення раніше введених відповідей; передбачений навчальний режим тестування, за кожен повторну відповідь нараховується заданий викладачем штрафний бал; при використанні закритої

форми з множинним вибором, різними відповідям можуть бути присвоєні різні бали. Після самостійного опрацювання навчального матеріалу, виконання лабораторних робіт, проходження практики використовується така форма контролю як письмовий звіт. Щоб максимально полегшити рутинну роботу по складанню письмових звітів проблему можна вирішити за рахунок створення різних електронних форм звітів, що заощаджує час студентів та допомагає подальшій обробці та аналізу даних викладачем.

Але, такі форми контролю як тести і звіти не в змозі оцінити рівень знань за такими показниками, як уміння конкретизувати свою відповідь прикладами, знання фактів, уміння чітко, логічно і доказово висловлювати свої думки. Особливо це стосується гуманітарних дисциплін. Тому, якщо викладачу потрібно дізнатися про особисту думку студента, вміння брати участь в дискусії, аргументувати, обговорювати суть явищ, які вивчаються, потрібно організувати відео або телеконференції. Високий рівень технічного прогресу допомагає вирішити цю проблему. Підсумковий контроль засвоєння знань студентами проводиться після завершення навчання. За допомогою комплексної перевірки потрібно виявити якість отриманих студентами знань, вміння пояснювати явища, процеси, події. Для підсумкового контролю також використовують тестові завдання різного рівня складності.

Для забезпечення достовірності даних здійснюваного контролю при дистанційному навчанні потрібно вживати спеціальні заходи, а саме: організація системи доступу до навчальних ресурсів за індивідуальними паролями і ідентифікаторами; використання різних шифрів і кодувань для захисту тестів від несанкціонованого доступу; запуск програм тестування виключно за паролями; використання додаткових периферійних пристроїв введення індивідуального пін-коду, візуальних пристроїв спостереження, відеокамер; обмеження часу на відповідь, випадковий вибір питань з великої бази і перемішуванням варіантів відповідей; організація та проведення

контрольних заходів на базі сертифікованих регіональних навчальних центрів, у присутності відповідальної особи чи комісії.

Отже, контроль навчальної діяльності є необхідним елементом процесу дистанційного навчання, що має особливе значення з точки зору управління пізнавальною діяльністю студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Величко К. С., Стрельников В. Ю. Інноваційні дистанційні технології навчання у закладах середньої освіти. *Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кременчук, 19 берез. 2021 р. Кременчук : Методичний кабінет, 2021. 960 с. С. 714–720.

2. Лебедик Л. В. Психолого-педагогічні вимоги до викладача курсів дистанційного навчання. *Якість вищої освіти: методологічні та методичні підходи щодо впровадження дистанційних технологій навчання* : матеріали XXXVIII міжвузівської наук.-метод. конф., Полтава, 23-24 січ. 2013 р. : в 2 ч. Полтава: ПУЕТ, 2013. Ч. 2. 291 с. С. 148–150.

3. Лебедик Л. В. Теоретичні засади підготовки викладачів вищої школи до проектування технологій дистанційного навчання в умовах магістратури. *Дистанційна освіта: забезпечення доступності та неперервної освіти впродовж життя (E-Learning and University Education – 2017)* : матеріали XLII Міжнар. наук.-метод. конф., м. Полтава, 9–10 лют. 2017 р. Полтава: ПУЕТ, 2017. 365 с. С. 233–235.

4. Остремська О. А., Лебедик Л. В. Методи визначення рівня знань студентів при дистанційному навчанні: зб. наук. статей магістрів факультету харчових технологій, готельно-ресторанного і туристичного бізнесу ПУЕТ за результатами наук. досліджень 2012-2013 навч. р. Полтава: ПУЕТ, 2013. 191 с. С. 160–166.

5. Стрельников В. Ю. Дидактичні вимоги до реалізації можливостей інформаційних технологій у підготовці майбутніх педагогів спеціальної освіти. *Інформаційні технології – 2021* : зб. тез VIII Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, 20 трав. 2021р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; Відповід. за вип.: М.М. Астаф'єва, Д.М. Бодненко, О.М. Глушак, Г.А. Кучаковська, О.С. Литвин, В.В. Прошкін, С.М. Шевченко. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. С. 100–103. URL : <https://zcit.kubg.edu.ua/index.php/journal/issue/view/9/18>

6. Стрельников В. Ю. Зміст курсів підготовки викладачів до дистанційного навчання. *Якість вищої освіти: методологічні та методичні підходи щодо впровадження дистанційних технологій навчання* : матеріали XXXVIII міжвузівської наук.-метод. конф., Полтава, 23-24 січ. 2013 р. : в 2 ч. Полтава : ПУЕТ, 2013. Ч. 1. 302 с. С. 137–140.

7. Стрельников В. Ю. Індивідуалізація навчання в системі інтенсивного інформатизованого навчання. *Індивідуалізація навчального процесу на шляху європейської інтеграції вищої освіти України*: матеріали міжнародної наук.-методичної конф., Полтава, 26–27 березня 2009 р. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009. 179 с. С. 33–35.

8. Стрельников В. Ю. Інформаційні технології в освіті дорослих. *Новітні інноваційні освітні технології: проблеми, розвиток та досвід впровадження* : матеріали XXXVII міжвузівської наук.-метод. конф. (Полтава, 28-29 берез. 2012 р.) : в 2 ч. Полтава : ПУЕТ, 2012. Ч. 2. 253 с. С. 130–132.

9. Стрельников В. Ю. Особливості побудови курсів підготовки викладачів до проектування системи дистанційного навчання. *Дистанційна освіта: забезпечення доступності та неперервної освіти впродовж життя (E-Learning and University Education –*

2017) : матеріали XLII Міжнар. наук.-метод. конф., Полтава, 9-10 лют. 2017 р. Полтава: ПУЕТ, 2017. 365 с. С. 230–232.

10. Стрельніков В. Ю. Проектування технологій дистанційного навчання. *Структурні зміни в економіці під впливом інформаційно-комунікаційних технологій* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Полтава, 24–25 квіт. 2008 р. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. С. 76–77.

11. Стрельніков В. Ю. Технології дистанційного навчання у вищій школі (з досвіду Полтавського університету споживчої кооперації України). *Нові технології навчання*: Наук.-метод. зб. / Кол. авт. К. : Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. Вип. 36. 321 с. С. 41–51.

12. Lebedyk L. V. 1.15. Structural components and functions of projecting activity of future high school teachers. *Theory and Practice of Future Teacher's Training for Work in New Ukrainian School*: monograph / Edit. I. F. Prokopenko, I. M. Trubavina. Prague, OKTAN PRINT s.r.o., 2020. P. 155–162. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8840>

13. Svitlana O. Shara, Larisa I. Vorona, Iryna O. Kalinichenko, Lesia V. Lebedyk and Larisa M. Olifira. The formation of the humanistic position of the student in the educational process. *Journal of Intellectual Disability. Diagnosis and Treatment*, Volume 8. № 3. 2020. pp. 472-484.

14. V.Yu. Strelnikov, L.V. Lebedyk, T.V. Hura, S.I. Sysoieva, S.V. Stankevych, E.V. Shapovalova, O.Ye. Avilova. Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 11 (2). С. 349–351. URL : <https://www.ujecology.com/articles/leadership-and-social-work-in-the-environmental-management-system.pdf>

УДК 378.018.46 (477)

Луцюк Анатолій Михайлович,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки і психології
Волинського інституту післядипломної
педагогічної освіти, м. Луцьк

ПІСЛЯДИПЛОМНА НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА СІЛЬСЬКОГО ВЧИТЕЛЯ

У зв'язку з високою інноваційною динамічністю освітнього середовища для кожного педагога Нової української школи, а особливо сільського, стає очевидною необхідність постійного й системного професійного навчання, коли принцип «освіта на все життя» набуває іншого значення: «освіта впродовж усього життя». Національна доктрина розвитку освіти одним із пріоритетних напрямків державної політики щодо розвитку освіти визначає розвиток системи безперервної освіти та навчання протягом життя [1, с. 82].

Вітчизняна освіта сьогодні має низку інноваційних змін: здійснюється інтенсивний процес реформування, ведеться активний пошук і запровадження нових освітніх технологій. Трансформації стосуються всіх освітніх